

Jag skall försöka skildra litet från mitt första hem i ett litet fiskartorp, som då tillhörde Negelstena gård i Håbo-Tibble socken 1921. Själv minns jag just ingenting från den tiden, eftersom jag är född där och var bara tre år när vi flyttade därifrån. Men min gamla mor minns det mycket bra och hon har berättat en hel del för mig.

Mina föräldrar kom dit som nygifta och arrenderade torpet med tillhörande fiskevatten. Arrendet gick så till att min far fick gå till herrgården och göra dagsverken vissa dagar om året. Han fick även lämna en del fisk som delbetalning. I gengäld fick han då slå hö i backar och diken för att ha till korna på vintern de hade nämligen ett par kor också och en hushållsgris och några höns.

Höet måste slås med lie i de steniga backarna och sen bäras ihop fång för fång till hässjor för att torka. När det sedan var torrt och skulle in på höskullen för vinterförvaringen, fick de låna häst och skrinda vid gården.

Mamma hjälpte givetvis till med allt utom husarbete också, utom själva fisket. Det skötte pappa tillsammans med en drängpojke. Man måste nämligen vara två för att lägga, respektive ta upp nät och dra den stora, tunga noten. Notfisket försiggick alltid på natten i fotogenlyktas sken. Fisken de fick, som kunde vara gädda, gös, aborre, lake eller braxen, beroende på vilka fiskredskap som användes och vilken årstid det var, såldes sedan i Sigtuna eller Stockholm. I Sigtuna till Stadshotellet och privata hushåll. I Stockholm på Kornhamnstorg, av pappa eller av en syster till honom som bodde i staden. Han fick då gå ned till hamnen och fråga om det kommit några fisklådor på morgonen med ångbåten. I så fall var det bara att ta fram betsmanet och makulaturen och börja kommersen.

Ja tungt, slitsamt och omodernt var det, men man var glad ändå bara sjukdom och olyckor höll sig borta.

Vattnet fick bäras från en källa i skogen, som hade mycket klart och friskt, ständigt rinnande vatten. Därifrån bars vattnet med ok till både människor och djur. Så skulle slaskvattnet ut och veden bäras in. Det var ett evigt gående ut och in hela dagarna. Elektricitet fanns inte heller, så vi måste använda fotogenlampor och lyktor.

Ibland när det väntades "kalvko", fick mamma gå ut mitt i natten för att se till kon och ta emot kalven när den kom. Skenet från lyktan kastade då långa skuggor upp mot skogsbrynet när hon gick där på stigen i sin ensamhet. Tur att hon inte var mörkrädd. Hur skulle hon då ha klarat allt detta?

Karlarna var kanske ute och fiskade eller så behövde de sova efter en lång och tröttsam arbetsdag.

Dasset låg en bit bakom huset i skogsbrynet och måste ju besökas vinter som sommar. Där satt man säkert inte så länge när vinden ven och källden knäppte i knutarna.

På somrarna fick korna gå på gårdens skog tillsammans med herrgårdskorna och beta. Dom kom då självmant varje kväll fram till grinden vid ladugården för att mjölkas. Mjölken separerades sedan, för att så småningom kärnas till smör. På det viset blev det mycket självhushåll och det var helt nödvändigt när det var så långt till allfartsväg och affärer.

Potatis odlade de själva och även en del grönsaker. En del såldes för att få kontanter till andra nödvändiga saker och en del användes i hushållet.

Allt bröd bakades i hemmet, även det hårda. Mjöllet köptes säckvis av en bonde i närheten. Specier, som kaffe, socker, gryner och kryddor köptes i Stockholm och fraktades med ångbåten till Negelstena brygga, där pappa sedan hämtade det med roddbåten. En del inhandlades även i Sigtuna.

Vår och höst när isen varken bar eller brast kunde det bli verkligt besvärligt. Då blev vi mer eller mindre isolerade från omvärlden och då fick vi skatta oss lyckliga om inget allvarligt sjukdomsfall inträffade med djur eller människor.

Vintertiden hade också sina problem, när vi skulle över isen. Ångbåtsrännan i farleden gick ju oftast öppen eftersom båttrafiken var livlig på den tiden. Ibland kunde det vara endast nattgammal is i rännan och då brukade pappa lägga en stege eller plankor för att gå på eller krypa över. Gick rännan helt öppen och någon absolut måste till andra sidan, så var det bara att dra ut roddbåten och ro över. Många gånger kom det människor ner till torpet och bad om hjälp av en eller annan anledning att komma över sjön och då ställde alltid pappa upp och hjälpte till om det var möjligt. På sommaren tog han aktersnurran förstås.

Maj Hallberg



Erikssund 1917